

Komandi partur

Í komandi parti endurgeva vit frásøgnina hjá havnarmonnunum um tað sum hendi. Eisini er søgan um skiparan á Beskytteren, sum fekk sekkin.

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

Christian í Árnafirði framdi eitt rættiligt avrik, sum greitt verður nærri frá í komandi parti

Carl Vilhelm Fossaa var kendur bakari í Havn. Hann helt ikki, at bjargingaravrikið hjá havnarmonnum skuldi tigast burtur í donskum bløðum

Motorbátarnir sum fóru úr Havn til hjálpar vóru av hesum slagnum.

løgín, har tað bert verður givið Beskytteren heiðurin fyri hesa bjarging, meðan »de virkelige Redningsmænd ikke nævnes. Som vi alle ved, var det de færøske Motorbaade, og ikke Beskytteren, næst efter den engelske Trawler, der blev Havaristens virkelige Redningsmænd«.

Síðan verður víst á tað, sum greitt er frá, um motorbátarnar, sum fóru út til skipið, og har tað bert var annar teirra, sum gjørdi nakrar skreytir. Eftir at nólsoyngar høvdu boðað Beskytteren frá støðuni, fóru teir “langt om længe afsted, men da det naaede Havaristen, var denne allerede langt inde i Nolsø Fjord, syd for Tjørnunes, og saaledes uden for al Fare, takket at være navnlig den ene Motorbaadbesætnings Djærvhed og Konduite. Uden mindste Tvivl var Stationsskibets Hjælp da ganske overflødig, og bemeldte Motorbaads Fører vilde med lethed have kunnet styre det havarerede Skib ind paa Thorshavn.

Lige saa utænkeligt, det vilde være for færøske Sømænd, der ved utallige Ulejligheder, om ikke dagligt, sætter Livet ind paa Søen, at raabe op om en rask Daad i et tilfælde som dette, lige saa forstaaeligt er det, at danske Bladfolk benytter en saadan Lejlighed til at hævde Nationens Ære, selv om Æren med rette tilkommer andre.

Men naar man saa yderligere erfarer, at Kongen selv har sendt Stationsskibets Besætning et Takketelegram, der højtideligt bliver læst op i hele Mandskabets Overværelse, saa stemmes man uvilkaarligt til Munterhed over hele denne latterlige Forestilling og spørger sig selv, hvad den kongelige Tak egentlig gjaldt.

Dog er selve Aktionen nærmest egnet til at sætte Lattermusklerne i Bevægelse, saa er dens Efterspil af helt anderledes og alvorlig Karakter.

So kemur í Tingakrossi ein

søga um, at tá ið manningin kom umborð á verjuskipið, máttu teir rinda fyri matin teir fingi. Hetta vísti seg bert at vera ósatt slatur, sum Tingakrossur mátti taka aftur í seg.

Men hildið verður, at »denne Bjergningshistorie, som i de danske Aviser er blæst op til et saa stort Nummer for Beskytternes vedkommende er saa langt fra at være nogen rask, endsige ærefuld Daad, som tænkes kan.«

Frágreiðingin hjá Beskytteren

Tann 19. februar endurgevur Tingakrossur eina frásøgn í danska høgrablaðnum Vort Land um hetta sokallaða roysnisbragdið hjá Beskytteren.

Frágreiðingin var, at Beskytteren var henda dagin komin inn á Havnina eftir koli og provianti eftir í eina viku ikki at hava havt samband við land. Teir høvdu ansað eftir eini størri bark sunnanfyri Nólsoynna. Um middagsleiti kom vitameistarin úr Nólsoy og boðaði frá, at tað lá eitt skip í havsneyð sunnan fyri vitan á Borðuni. Ein trolari var nærindis, men hann kundi ikki hjálpa barkini.

Beskytteren steðgaði kolatøkuni og fór út til neyðstadda skipið. Tað var nógvur vindur við heglingsælum, og tað var ringur sjógvur. Skipið var illa farið, og ein av manningini var serliga illa fyri.

Tá ið neyðstadda skipið nærkaðist eitt stað í Nólsoyar firði, har streymurin var sera harður, og tá ið trolarin ikki kundi hjálpa, gjørdi skiparin á Beskytteren av at royna at sleipa skipið, og tað fekk fast við hjálp av nøkrum føroyingum, sum vóru umborð á barkini.

Tað, sum undrar Tingakross, er, at einki verður nevnt um, hví hesir føroyingar eru umborð. Sleipingin var framvegis trupul orsakað av ringa veðrinum. Tað gjørdi tað

ikki lættari, at skipið var lastað við jarni.

Síðan verður greitt frá, hvussu gongdin var inn á Skálafjørðin við neyðstadda skipinum.

Eisini verður greitt frá støðuni umborð, og hon var vánalig bæði omandeks og niðri undir. Har »laa alt hulter til bulter og Vandet stod højt paa Dørken.

Helt agter sad Besætningen krøbet sammen og i en ynkelig Forfatning. Den havde i flere Døgn hverken faaet Søvn eller varm Mad.

Flere af besætningen havde haft Krampe, og mange havde Saltvandssaar paa Arme, Ben og Hals og andre Læsioner.«

Teir fingi so mat, og lækni kom úr Havn.

Tann 15. januar fekk skiparin frá konginum soljóðandi fjarrit:

Udtaler min anerkendelse af Beskytterens smukke Redningsdaad.
Christian X.

Flotamálaráðið hevði sambært greinini eisini givið skipara og manning sína viðurkenning.

En Afsløring

Nú er danska Ekstrabladet farið at ressast. Teir hava lisið Tingakross, og í hesum førinum var tað heppið, at Tingakrossur skrivaði á donskum.

Her skrivur blaðið tann 24. januar:

Det paa Færøerne udkommende Blad Tingakrossur har meget skarpt taget til Orde mod de Beretninger, der er kommet i den danske Presse angående det danske Stationsskib Beskytterens Deltagelse i Redningen af Barken Fortuna med dens forkomne Mandskab. Som man vil erindre er Stationsskibet og dets Besætnings Optræden bleven betegnet som en helhjertet Daad af Rang, og Kongen sendte endog Lykønskningstelegram til Chefen Kap-tajn Bay Schmidt.

Ekstrablaðið endurgevur Tingakross og sigur, at frásøgnin um hetta sjómannabragd man vera grundað á frásøgn hjá skiparanum, har tað ikki við einum orði verður nevnt um føroysku luttøkuna í hesi bjarging.

Ekstrablaðið kemur til ta niðurstøðu, at frásøgnin í Tingakrossi er »en meget alvorlig Anklage mod den danske Skibschef«.

Um henda lýsing er røtt hevur skiparin á Beskytteren »på den skammeligste Maade ført Offentligheden og Autoriteten med Kongen og Ministeriet bag Lyset.«

Tingakrossur heldur sjálvsagt fast um sína frásøgn, og teir vísa eisini á, at kondittarin Carl Vilhelm Fossa í Havn hevur váttað hetta í danska blaðnum Socialdemokraten.

Hann skrivaði millum annað, at motorbátarnir, sum fóru til hjálpar, vóru 28 fót til longdar við 7½ hesta motor. Hann skrivur eisini, at tá

ið báturin var 4 alin frá barkini leyp Christian umborð uttan at hava band á sær. Hetta ljóðar nú ótrúligt.

Síðan greiðir hann frá, at »Joen-sen overtog straks Kommandoen. Han befalede Mandskabet at sætte Sejl op paa den ene Mast, som var tilbage, men de var alle for udmattede til at kunne bestille noget. Det lykkedes ham alligevel efter store Anstrengelser at styre Skuden ind om Nolsøen til trods for Uvejret.«

Hann skrivur eisini, at tað gekk 1½ tími frá tí, motorbátarnir komu til hjálpar, til teir sóu Beskytteren, og tá vóru teir komnir »i rolig sø« í Nólsoyarfirði.

Tá kundu tveir mans frá motorbátinum koma upp á barkina.

Fossaa endar við at skriva:

Beskytteren skød nu en Raket med en Ende ud til Barken, som Hr. Joensen og hans to Mand tog imod og gjorde fast. Mandskabet var nemlig ikke i stand til det.

Kongen skal have sendt et Telegram til Chefen for Beskytteren med Lykønskning. Det er ikke underligt, at de raske færøske Sømænd følger sig skuffede ved at Inspektionsskibet Beskytteren faar al Æren. De færøske Sømænd er saa ofte vant til lignende Tilfælde ude paa Havet, og de føler det ogsaa som en Pligt at hjælpe, hvor der hjælpes kan.